

fi**COMPASS**

wykorzystanie instrumentów finansowych UE objętych zarządzaniem dzielonym

Model instrumentu finansowego ze składnikiem dotacyjnym wspierającego efektywność energetyczną

model oparty na platformie doradczej fi-
compass

Maj 2022 r.

ZASTRZEŻENIE PRAWNE

Niniejsza publikacja powstała przy wsparciu finansowym Unii Europejskiej. Poglądy w niej wyrażone nie mogą w żadnym wypadku być interpretowane jako odzwierciedlające oficjalną opinię Unii Europejskiej lub Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Wyłącznie odpowiedzialność za poglądy, interpretacje lub wnioski zawarte w niniejszej publikacji ponoszą autorzy. Europejski Bank Inwestycyjny, Komisja Europejska ani instytucje zarządzające programami UE objętymi zarządzaniem dzielonym nie składają żadnych oświadczeń ani nie udzielają żadnych gwarancji, wyraźnych ani dorozumianych, a także nie ponoszą i nie będą ponosić odpowiedzialności za dokładność lub kompletność informacji zawartych w niniejszej publikacji, a wszelka taka odpowiedzialność jest wyraźnie wyłączone. Niniejszy dokument służy wyłącznie celom informacyjnym. Danych finansowych w nim zawartych nie poddano kontroli, nie sprawdzono biznesplanów badanych w związku z wybranymi analizami przykładów, nie skontrolowano też modelu finansowego wykorzystanego w symulacjach. Analizy przykładów i symulacje finansowe mają wyłącznie charakter teoretyczny i ilustracyjny.

Spis treści

Skróty	4
Przedmowa	5
1. Wprowadzenie	7
2. Model instrumentu finansowego ze składnikiem dotacyjnym wspierającego efektywność energetyczną (EEFI)	9
3. Dalsze informacje	35

Skróty

Skrót	Pełna nazwa
RWP	Rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów - rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ¹
FS	Fundusz Spójności
CHP	Skojarzona gospodarka energetyczna (kogeneracja)
KE	Komisja Europejska
EEFI	Instrument finansowy wspierający efektywność energetyczną
Grupa EBI	(Grupa) Europejskiego Banku Inwestycyjnego
Dyrektywa EPB	Dyrektywa 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków
EPC	Świadectwo charakterystyki energetycznej
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
ESCO	Przedsiębiorstwo usług energetycznych
EFS+	Europejski Fundusz Społeczny Plus
UE	Unia Europejska
IF	Instrument finansowy
GBER	Ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych - rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu ²
EDB	Ekwiwalent dotacji brutto
HF	Fundusz powierniczy
IZ	Instytucja zarządzająca
MCF	Koszty zarządzania i opłaty za zarządzanie
NZEB	Budynki o niemal zerowym zużyciu energii ³
CP	Cel polityki i cel szczegółowy FST, jak określono w art. 5 ust. 1 RWP
PV	Fotowoltaika
MŚP	Małe i średnie przedsiębiorstwa

1 Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 159.

2 Dz.U. L 187 z 26.6.2014, s. 1.

3 Zgodnie z definicją zawartą w zaleceniu Komisji (UE) 2016/1318 z dnia 29 lipca 2016 r. Dz.U. L 208 z 2.8.2016, s. 46.

Przedmowa

Marc Lemaître

*Dyrektor Generalny,
Dyrekcja Generalna ds.
Polityki Regionalnej
i Miejskiej, Komisja
Europejska*

Publikacja niniejszego modelu instrumentu finansowego ze składnikiem dotacyjnym wspierającego efektywność energetyczną (EEFI) następuje w bardzo właściwym momencie. Nowa rzeczywistość geopolityczna wymaga od nas zdecydowanego przyspieszenia przejścia na czystą energię oraz poprawy charakterystyki energetycznej budynków w Europie. Renowacje budynków pod kątem efektywności energetycznej są kluczowym elementem realizacji celu planu REPowerEU, jakim jest zmniejszenie zależności UE od importowanych paliw kopalnych.

Obecnie zdecydowana większość europejskich zasobów budowlanych nie jest efektywna energetycznie, a wskaźniki renowacji są niskie; tymczasem budynki odpowiadają za około 40% całkowitego zużycia energii w Unii. Jeśli chcemy zapewnić bardziej ekologiczną i zrównoważoną przyszłość, konieczne jest dążenie do bardziej gruntownych renowacji i położenie większego nacisku na charakterystykę energetyczną budynków.

EEFI jest elastyczny i dostarcza instytucjom zarządzającym programami polityki spójności potencjalnych modeli, które można dostosować do ich konkretnych potrzeb. Jako instrument finansowy EEFI ułatwia bardziej efektywne wykorzystanie zasobów publicznych, osiąganie lepszych wyników przy mniejszym nakładzie środków, a także przyciągnięcie inwestycji prywatnych. Dzięki składnikowi dotacyjnemu będzie można lepiej przygotowywać projekty i zachęcać do bardziej gruntownych renowacji, a jednocześnie poprawić przystępność cenową w przypadku gospodarstw domowych o niskich dochodach, dotkniętych ubóstwem energetycznym. Elastyczność, efektywność i uniwersalność EEFI sprawiają, że może on skutecznie przyczynić się do realizacji celów zarówno polityki spójności, jak i planu REPowerEU we wszystkich państwach członkowskich.

Mimo że EEFI jest ukierunkowany przede wszystkim na efektywność energetyczną, zachęca również do korzystania z odnawialnych źródeł energii zawsze, gdy jest to możliwe - podobnie jak do działań w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, które wspiera się w ramach całego modelu. Jako model bliski rynkowi, opracowany przez Dyрекcję Generalną ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej Komisji Europejskiej oraz Europejski Bank Inwestycyjny, EEFI oferuje atrakcyjne połączenie dotacji i instrumentów finansowych w dziedzinie efektywności energetycznej, o które od dawna zabiegają praktycy.

Europejski Bank Inwestycyjny, jako unijny bank klimatyczny, dokłada starań, aby zwiększyć finansowanie inwestycji w zakresie efektywności energetycznej i energii odnawialnej. Do tego dochodzi rola w zarządzaniu instrumentami finansowymi w kilku państwach członkowskich i regionach, a także wsparcie doradcze udzielane w ramach mandatów z Komisją Europejską, w tym za pośrednictwem platformy doradczej fi-compass, JASPERS i Centrum Doradztwa InvestEU. Podobnie Europejski Fundusz Inwestycyjny (część grupy EBI) już teraz aktywnie udziela gwarancji i dostarcza innych rozwiązań w zakresie podziału ryzyka pośrednikom finansowym w celu wsparcia inwestycji małych i średnich przedsiębiorstw w dziedzinie efektywności energetycznej i energii odnawialnej.

Jean-Christophe Laloux

*Dyrektor ds. operacji
w zakresie pożyczek
i doradztwa na rzecz UE,
Europejski Bank
Inwestycyjny*

Potrzeby w zakresie inwestycji w tych sektorach są ogromne i wymagają skutecznej alokacji funduszy publicznych udostępnionych na ten cel - nie tylko w ramach polityki spójności, ale również w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Nawet tak znaczne fundusze nie są jednak wystarczające, dlatego należy je skutecznie wykorzystywać, aby w miarę możliwości zmobilizować również prywatne zasoby finansowe i wiedzę fachową. Zaproponowany tu model instrumentu finansowego zaprojektowano w taki sposób, aby obok finansowania z EBI, innych międzynarodowych instytucji finansowych, krajowych banków prorozwojowych i pośredników finansowych, zapewnić środki z zarządzania dzielonego i inne fundusze publiczne. Zachęcamy państwa członkowskie do zwracania się do nas o udział w opracowywaniu ich strategii inwestycyjnych w tym zakresie z myślą o zapewnieniu komplementarności finansowania i możliwie najbardziej efektywnego wykorzystania tych zasobów publicznych.

Mamy nadzieję, że zaproponowany tu model instrumentu będzie również przedmiotem politycznego zaangażowania rządów państw członkowskich, a także otrzyma wsparcie europejskiej sieci instytucji finansowych i agencji energetyki, w tym krajowych banków i instytucji prorozwojowych. Należy przekonać beneficjentów końcowych o korzyściach płynących z takich inwestycji i zapewnić im skuteczny mechanizm dostarczania zarówno finansowego, jak i technicznego wsparcia umożliwiającego ich realizację. Jesteśmy zdania, że proponowany model instrumentu realizuje powyższe w sposób zintegrowany, łącząc te elementy wsparcia i obejmując składnik dotacyjny, aby zachęcać beneficjentów końcowych i zapewnić im finansowanie na przystępnych warunkach, wspierając tych, którzy są najbardziej narażeni i dotknięci drastycznym wzrostem cen energii w ostatnim czasie.

Grupa EBI wraz z Dyrekcją Generalną ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej Komisji Europejskiej wyrażają gotowość do wspierania instytucji zarządzających państw członkowskich, krajowych banków prorozwojowych oraz pośredników finansowych w opracowywaniu niezbędnych produktów finansowych połączonych z dotacjami i wsparciem doradczym, ukierunkowanych na efektywność energetyczną i odnawialne źródła energii małej skali. Trudno wyobrazić sobie lepszy moment na zintensyfikowanie naszych działań w tym zakresie.

1. Wprowadzenie

Niniejszy dokument ma na celu przedstawienie modeli, jakie instytucje zarządzające (IZ) mogą stosować w celu wspierania projektów na rzecz efektywności energetycznej, łączących dotacje z pożyczkami w ramach jednej operacji objętej instrumentem finansowym (IF). Modele instrumentów finansowych mają zapewnić przykładowe informacje na temat możliwości wykorzystania przez IZ nowych elastycznych rozwiązań, o których mowa w art. 58 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (RWP). Niniejszy dokument nie stanowi formalnych wytycznych, a wykorzystanie modeli pozostaje w całości w gestii IZ, które muszą zapewnić przestrzeganie przepisów RWP we własnych, specyficznych okolicznościach.

Inwestycje w zakresie efektywności energetycznej mogą być skonstruowane w taki sposób, aby koszt prac został przynajmniej częściowo pokryty z oszczędności w ramach wydatków na energię. W praktyce do finansowania części projektów energetycznych często niezbędne są dotacje, zwłaszcza w przypadku projektów o niskich lub ujemnych wewnętrznych stopach zwrotu, projektów potrzebnych ze względów społecznych lub służących gruntownej renowacji⁴. W związku z tym w sektorze efektywności energetycznej dotacje można łączyć z instrumentami finansowymi w celu:

- podnoszenia jakości projektów dzięki wsparciu technicznemu na etapie przygotowania i w trakcie cyklu inwestycyjnego;
- osiągnięcia ambitnych celów w zakresie oszczędności energii w możliwym do przyjęcia terminie poprzez dostarczanie ostatecznym odbiorcom bodźców do angażowania się w projekty dotyczące bardziej gruntownych renowacji o wyższym wpływie na oszczędność energii niż gdyby realizowali je bez takiego składnika dotacyjnego;
- zmniejszenia kosztów i obciążeń związanych z finansowaniem instrumentów finansowych;
- obniżenia postrzeganego poziomu ryzyka w określonych podsegmentach rynku, takich jak wspólnoty mieszkaniowe, osoby o niskich dochodach lub projekty na rzecz efektywności energetycznej obejmujące małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) lub przedsiębiorstwa usług energetycznych (ESCO);
- zwalczania ubóstwa energetycznego dzięki wspieraniu gospodarstw domowych o niskich dochodach.

IZ mogą wykorzystać instrumenty finansowe do zaspokojenia konkretnych potrzeb rynkowych w swoim państwie członkowskim, bez wypierania innych źródeł finansowania. W modelu tym zwrócono uwagę na kilka praktycznych rozwiązań, na przykład dotyczących zarządzania poszczególnymi formami wsparcia przez pośrednika finansowego lub zarządzającego funduszem powierniczym (HF); mechanizmów, które należy zastosować w odniesieniu do wypłat dotacji, takich jak rabaty kapitałowe oraz ustaleń dotyczących sprawozdawczości i monitorowania. Dalsze informacje dotyczące wykorzystania dotacji w połączeniu z instrumentami finansowymi można znaleźć w arkuszu informacyjnym platformy doradczej fi-compass „Połączenie instrumentów finansowych i dotacji w ramach funduszy objętych zarządzaniem dzielonym w okresie programowania 2021-2027”⁶, opublikowanym w maju 2021 r.

4 „Gruntowna renowacja” oznacza renowację, która powoduje przekształcenie budynku lub modułu budynku:
- przed 1 stycznia 2030 r. w budynek o niemal zerowym zużyciu energii, zgodnie z dyrektywą w sprawie charakterystyki energetycznej budynków (2010/31/UE), tj. „budynek o bardzo wysokiej charakterystyce energetycznej określonej zgodnie z załącznikiem I [dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków]. Niemal zerowa lub bardzo niska ilość wymaganej energii powinna pochodzić w bardzo wysokim stopniu z energii ze źródeł odnawialnych, w tym energii ze źródeł odnawialnych wytwarzanej na miejscu lub w pobliżu”;
- od 1 stycznia 2030 r. w budynek bezemisyjny, zob. wniosek Komisji dotyczący zmiany dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków (COM(2021) 802 final).

5 Europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne (fundusze ESI) oraz umowa o poprawę efektywności energetycznej (umowa EPC) | platforma doradcza fi-compass: <https://www.fi-compass.eu/publication/factsheets/european-structural-and-investment-funds-esif-and-energy-performance>

6 <https://www.fi-compass.eu/publication/factsheets/combination-financial-instruments-and-grants-under-shared-management-funds>

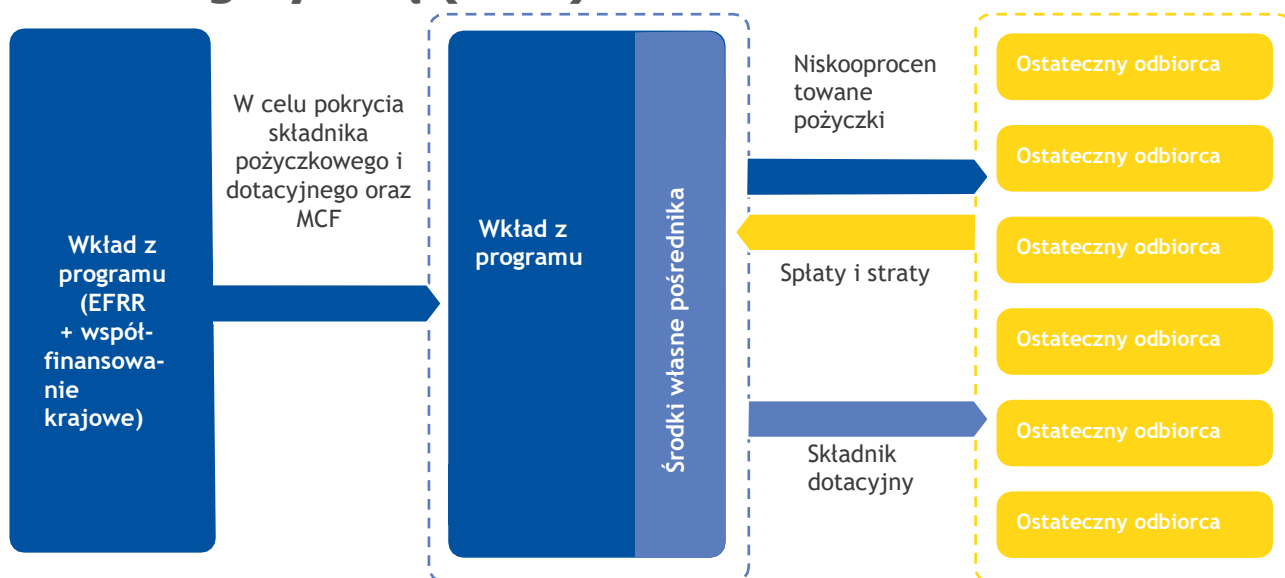
Instrumenty finansowe stanowią opłacalny sposób realizacji inwestycji w zakresie efektywności energetycznej⁷. Ponadto wprowadzenie minimalnych progów oszczędności w celu uzasadnienia lub określenia kwoty dotacji mogłoby przyczynić się do jeszcze bardziej efektywnego wykorzystania zasobów publicznych. Parametr ten można by ustalić na poziomie odpowiadającym konkretnym warunkom regionalnym i krajowym w taki sposób, aby nie zniechęcał do bardziej gruntownej renowacji i uwzględniał osiągnięcie innych celów społecznych i gospodarczych, w szczególności zwalczanie ubóstwa energetycznego i uwzględnienie w kompleksowej renowacji elementów przystosowania się do zmiany klimatu.

Omawiany model instrumentu finansowego stanowi przykład, w jaki sposób można zastosować wymogi dotyczące programowania, projektowania i wdrażania co celów dostarczenia zorientowanych rynkowo instrumentów finansowych wspierających projekty na rzecz efektywności energetycznej, takich jak instrumenty finansowe na Litwie przedstawione w niedawnej analizie przykładów na platformie doradczej fi-compass⁸. Model ilustruje rodzaj podejścia, które IZ mogłyby przyjąć przy opracowywaniu i wdrażaniu swoich wniosków w ramach programów na lata 2021-2027.

7 Sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego - „Efektywność energetyczna budynków”, 2020 r.: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR20_11/SR_Energy_efficiency_in_buildings_EN.pdf

8 Instrumenty finansowe wspierające efektywność energetyczną budynków mieszkalnych na Litwie: <https://www.fi-compass.eu/publication/case-studies/residential-energy-efficiency-financial-instruments-lithuania>

2. Model instrumentu finansowego ze składnikiem dotacyjnym wspierającego efektywność energetyczną (EEFI)

Struktura instrumentu finansowego

Instrument finansowy wspierający efektywność energetyczną (EEFI) przyjmuje formę łączonego instrumentu finansowego obejmującego pożyczkę⁹ i dotację, zarządzanego przez pośrednika finansowego w imieniu instytucji zarządzającej (IZ), działającego bezpośrednio lub za pośrednictwem funduszu powierniczego (HF).

EEFI zostanie udostępniony w ramach programu współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) lub Funduszu Spójności (FS) („program”), jako część priorytetu w ramach celu polityki nr 2 -*Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca ku gospodarce zeroemisyjnej oraz odporna Europa.*

Zakres takiego łączonego instrumentu finansowego powinien być określony zgodnie z zakresem priorytetu, w ramach którego jest realizowany, oraz oceną *ex ante* przeprowadzoną na podstawie art. 58 ust. 3 RWP. Ocena ta obejmie rodzaj i kwotę wsparcia w ramach dotacji zgodnie z art. 58 ust. 5 RWP.

Cele instrumentu finansowego i rola pośrednika finansowego

Cele łączonego instrumentu finansowego obejmują:

- wykorzystanie zasobów programu do zmobilizowania dodatkowych inwestycji w celu zapewnienia niskooprocentowanych pożyczek na sfinansowanie renowacji kwalifikujących się budynków służącej zwiększeniu ich efektywności energetycznej oraz
- wykorzystanie dotacji w połączeniu z pożyczką w celu sfinansowania wsparcia technicznego dla właścicieli budynków lub zapewnienia dotacji na spłatę odsetek w celu obniżenia kosztów pożyczki lub wsparcia rabatu kapitałowego, w ramach którego spłaca się część pożyczki po osiągnięciu określonych wyników w zakresie efektywności energetycznej, lub w celu rozszerzenia finansowania na osoby o niskich dochodach.

⁹ W zależności od wyniku oceny *ex ante* produkt finansowy może mieć również formę gwarancji.

	<p>Za realizację zarówno składnika pożyczkowego, jak i dotacyjnego EEFI odpowiedzialny będzie pośrednik finansowy.</p> <p>Jego rola będzie obejmować marketing produktów, identyfikację ostatecznych odbiorców, ocenę wniosków o wsparcie oraz wypłatę produktów w postaci dotacji i pożyczek zgodnie z zasadami pomocy państwa.</p>
Termin wykorzystania alokacji w ramach programu	<p>Pożyczki w ramach EEFI, dotacje na wsparcie techniczne, dotacje kapitałowe i dotacje na spłatę odsetek, które mają być pokryte z alokacji w ramach programu na lata 2021-2027, powinny zostać wypłacone ostatecznym odbiorcom najpóźniej do 31 grudnia 2029 r. Rabat kapitałowy związany z kwotą wypłaconą do tego dnia może być przyznany również po tym terminie.</p> <p>EEFI można również wykorzystać do zapewnienia wsparcia, które zostanie pokryte z alokacji w ramach programów objętych kolejnym okresem programowania po 31 grudnia 2029 r. Zgodnie z art. 68 ust. 2 RWP, w przypadku gdy instrument finansowy jest wdrażany po zakończeniu okresu 2021-2027, można udzielić wsparcia ostatecznym odbiorcom lub na ich rzecz, obejmującego m.in. koszty zarządzania i opłaty za zarządzanie, w oparciu o ustalenia zawarte w ramach okresu programowania 2021-2027, pod warunkiem że takie wsparcie jest zgodne z zasadami kwalifikowalności obowiązującymi w kolejnym okresie programowania.</p>
Wybór	<p>IZ może bezpośrednio udzielić zamówienia na wdrażanie instrumentu finansowego organom określonym w art. 59 ust. 3 RWP.</p> <p>Gdy podmiot wybrany przez IZ wdraża fundusz powierniczy, podmiot ten może również wybrać inne podmioty do celów wdrożenia szczegółowych instrumentów finansowych.</p> <p>Umowa z podmiotem lub podmiotami wdrażającymi instrument finansowy może przewidywać możliwość objęcia nim okresu wykraczającego poza program na lata 2021-2027 w przypadku podjęcia w późniejszym czasie decyzji o skorzystaniu z art. 68 ust. 2 RWP i kontynuowaniu wdrażania w ramach kolejnego programu.</p>
Współfinansowanie krajowe	<p>Współfinansowanie może pochodzić z finansowania krajowego na poziomie programu, finansowania zapewnionego przez pośrednika finansowego i innych inwestorów lub finansowania wypłaconego przez osoby trzecie na poziomie projektu.</p> <p>W przypadku funduszu powierniczego IZ powierzy funduszowi powierniczemu zapewnienie wkładu z programu unijnego (EFRR lub FS, lub krajowego programu publicznego) pośrednikowi lub pośrednikom finansowym. Fundusz powierniczy może również wnieść własne zasoby do instrumentu finansowego.</p> <p>Gdy współfinansowanie krajowe jest udzielane na poziomie inwestycji na rzecz ostatecznych odbiorców, podmiot wdrażający instrument finansowy powinien prowadzić dokumentację wykazującą kwalifikowalność wydatków leżących u podstaw współfinansowania.</p> <p>Szczególne zasady kwalifikowalności dotyczące instrumentów finansowych określono w art. 68 RWP. Współfinansowanie krajowe odnosi się do finansowania zewnętrznego udzielanego na rzecz tej samej inwestycji zgodnie z art. 59 ust. 8 RWP i nie obejmuje zasobów własnych projektodawcy. Współfinansowanie może być prywatne lub publiczne. Współfinansowanie nie może korzystać ze wsparcia w ramach żadnych innych operacji finansowanych na podstawie RWP ani żadnego innego instrumentu Unii.</p>

**Projekt
na rzecz
efektyw-
ności
energety-
cznej**

Projekt na rzecz efektywności energetycznej kwalifikowalny do wsparcia powinien obejmować szereg prac w zakresie renowacji w istniejącym budynku lub budynkach w celu poprawy jego/ich charakterystyki energetycznej. Inwestycja powinna dotyczyć poprawy charakterystyki energetycznej jednego z następujących rodzajów budynków:

- i. budynków mieszkalnych;
- ii. budynków przeznaczonych do świadczenia usług edukacyjnych lub społecznych;
- iii. budynków przeznaczonych do prowadzenia działalności związanej z administracją publiczną;
- iv. budynków, o których mowa w ppkt (i), (ii) lub (iii) i w których działalność inna niż wymieniona w ppkt (i), (ii) lub (iii) zajmuje nie więcej niż 50% wewnętrznej powierzchni użytkowej;
- v. budynków handlowych.

Mogą one obejmować (z zastrzeżeniem ewentualnie bardziej wymagających kryteriów i wykluczeń zawartych w programie lub dokumentach związanych z programem, takich jak strategia inwestycyjna dla EEFI) następujące środki, które łącznie powodują zmniejszenie zapotrzebowania na energię pierwotną o co najmniej 20%¹⁰ w porównaniu z sytuacją sprzed inwestycji w renowację:

Ustandaryzowane środki

A. Inwestycje związane z przegrodami zewnętrznymi:

- i. Izolacja
Inwestycje w materiały izolacyjne (takie jak bariery dla pary wodnej, membrany dachowe, środki zapewniające szczelność, środki zmniejszające skutki mostków cieplnych i rusztowania) i produkty służące do nakładania izolacji na przegrody zewnętrzne (takie jak mocowania mechaniczne, kleje itp.) oraz koszty ich instalacji.
- ii. Okna i drzwi
Szyby lub zwiększenie efektywności energetycznej szyb, ramy, uszczelki i szczeliwa oraz koszty ich instalacji.
- iii. Inne środki związane z przegrodami zewnętrznymi mające wpływ na wydajność cieplną
Inwestycja tego rodzaju może obejmować między innymi zewnętrzne urządzenia zacieniające, systemy regulacji energii słonecznej i systemy pasywne oraz koszty ich instalacji.

B. Inwestycje związane z systemem budynku:

Inwestycje te obejmują jedno z następujących indywidualnych działań, pod warunkiem że te spełniają minimalne wymagania określone dla poszczególnych elementów i systemów w obowiązujących środkach krajowych wdrażających dyrektywę 2010/31/UE (dyrektywa w sprawie charakterystyki energetycznej budynków - wersja przekształcona) oraz, w stosownych przypadkach, są sklasyfikowane w dwu najwyższych licznych klasach efektywności energetycznej zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2017/1369 i aktami delegowanymi przyjętymi na mocy tego rozporządzenia (w sprawie etykietowania energetycznego w przypadku produktów związanych z energią):

- i. Ogrzewanie pomieszczeń: inwestycje związane z wytwarzaniem ciepła (np. wymiana kotła, pompa ciepła, urządzenia regulujące wytwarzanie ciepła), jego magazynowaniem (np. zasobnik), dystrybucją (np. pompa obiegowa, zawory, regulatory) i rozpraszaniem (np. grzejniki, ogrzewanie sufitowe/podłogowe, klimakonwektory, urządzenia sterujące). Do wsparcia nie kwalifikuje się instalacja kotłów do wytwarzania ciepła opalanych paliwami kopalnymi (np. węglem, paliwem olejowym, gazem) z wyjątkiem gazowych kotłów kondensacyjnych klasy co najmniej A lub o sprawności sezonowej 90% lub wyższej.
- ii. Ciepła woda użytkowa: inwestycje związane z przygotowaniem ciepłej wody (np. systemy słonecznej energii cieplnej, kocioł (zob. wcześniej wspomniane ograniczenie dotyczące kotłów), urządzenia regulujące wytwarzanie ciepła), jej przechowywaniem (np. zasobnik), dystrybucją (np. pompa cyrkulacyjna, zawory/zawory mieszające, regulatory, izolacja systemu i przewodów) i dostarczaniem (np. zawory kranowe, głowice prysznicowe);

¹⁰ W projekcie GBER przewidziano wymóg minimalny w wysokości 20%. Można zaproponować wyższy odsetek, np. gdy w programie przewidziano taki bardziej ambitny cel. W ramach podziału na moduły kwoty dotacji w proponowanym modelu [zob. dalsza część] tylko 30% lub więcej oszczędności uruchamia rabat kapitałowy, co jest zgodne z minimalnym progmem.

- iii. Systemy wentylacji: Inwestycje związane z urządzeniami do odzysku ciepła (np. wymiennik ciepła, podgrzewacz wstępny, rekuperator, urządzenia regulujące wytwarzanie ciepła), jego dystrybucji (np. wentylatory, pompy obiegowe, zawory, filtry, regulatory) i rozpraszania (np. kanały, wyloty, urządzenia sterujące).
- iv. Chłodzenie: inwestycje związane z wytwarzaniem chłodu (np. wytwornice, pompa chłodząca, kompresory, urządzenia regulujące wytwarzanie ciepła), jego dystrybucją (np. pompa obiegowa, zawory, regulatory) i rozpraszaniem (emiterzy sufitowe/podłogowe/stropowe; klimakonwektory, urządzenia sterujące). Środki pasywnego chłodzenia (np. izolacja dachów, zacienianie zewnętrzne) powinny być również kwalifikowalne jako środki związane z przegrodami zewnętrznymi.
- v. Oświetlenie: inwestycje związane z energooszczędnymi źródłami światła i oprawami oświetleniowymi.
- vi. Systemy automatyzacji i kontroli w budynkach: inwestycje związane z systemami zarządzania budynkami, które wprowadzają funkcje nadrzędne, inteligencją techniczną, systemami sterowania (np. centralne sterowanie wytwarzania, dystrybucji, emiterów, pomp obiegowych) oraz wymaganymi systemami komunikacji (np. przewody, nadajniki).
- vii. Podłączenie do dostaw energii: inwestycje związane z podłączeniem do sieci energetycznej lub instalacji magazynujących (np. do systemu ogrzewania lokalnego, systemu fotowoltaicznego) oraz niezbędne instalacje powiązane.
- viii. Zdecentralizowane wytwarzanie energii odnawialnej: inwestycje związane z systemami dostaw energii opartymi na energii ze źródeł odnawialnych zainstalowanymi w budynku lub na nim.
- ix. Instalacja stacji ładowania pojazdów elektrycznych wewnątrz budynków lub przy nich.
- x. Inwestycje związane z energią odnawialną (np. systemy fotowoltaiczne) niezwiązane z budynkami.
- xi. Inne koszty bezpośrednio związane z inwestycjami w zakresie efektywności energetycznej.

Powyższy wykaz zawiera elementy potencjalnie kwalifikujące się do objęcia wsparciem z instrumentu finansowego w ramach inwestycji w zakresie efektywności energetycznej, ale możliwe są odstępstwa od niego, jeżeli jest to właściwe z punktu widzenia osiągnięcia celów programu.

Ponadto w definicji inwestycji w zakresie efektywności energetycznej można by uwzględnić odpowiednie techniczne kryteria kwalifikacji określone w ramach odpowiednich rodzajów działalności wyszczególnionych w załączniku I do aktu delegowanego w sprawie unijnej systematyki dotyczącej zmiany klimatu¹¹. Obejmują one techniczne kryteria kwalifikacji w ramach:

- rodzajów działalności 7.1-7.3 związanych z budową nowych i renowacją istniejących budynków, a także instalacją, konserwacją i naprawą urządzeń służących poprawie efektywności energetycznej oraz
- rodzajów działalności 7.4-7.6 obejmujących indywidualne działania renowacyjne, które przyczyniają się do poprawy charakterystyki energetycznej budynków.

Środki niestandardowe

- i. Wysokosprawna mikroelektrociepłownia (elektrociepłownia o mocy <50 kW_{el}) powinna być kwalifikowalna, jeśli posiada klasę A lub wyższą lub, jeśli nie ma dostępnej etykiety, powinna osiągać globalną, roczną sprawność w wysokości 90%.
- ii. Inne inwestycje określone w audycie energetycznym zgodnie z normami europejskimi EN 16247 (lub równoważnymi) lub świadectwem charakterystyki energetycznej zgodnie z dyrektywą 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków, pod warunkiem, że spełniają obowiązujące w danym państwie minimalne wymagania dotyczące charakterystyki energetycznej budynków poddawanych renowacji.

iii. Inne wyraźnie określone wydatki dotyczące przystosowania się do zmiany klimatu, takie jak dachy zielone, uodparnianie na zalanie¹², które nie wchodzą w zakres innych kategorii.

11 Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/2139 z dnia 4 czerwca 2021 r. dostępne na stronie <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R2139&from=PL>

12 Przykłady możliwych działań w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu można znaleźć w bazie danych RESIN Adaptation Options Library, Climate App - Adaptation Options lub w rozdziale 3 sprawozdania EOG - Przystosowanie się do zmiany klimatu w miastach w Europie.

W przypadku projektów obejmujących inwestycje wchodzące w zakres środków związanych i niezwiązanych z efektywnością energetyczną, co najmniej 70%¹³ wydatków powinno obejmować środki w zakresie efektywności energetycznej takie jak wymienione powyżej; podział ten wynika z potrzeby włączenia w zakres projektu środków ogólnych, aby zapewnić zakończenie prac nad modernizacją nieruchomości.

Na przykład środki uodparniające na trzęsienie ziemi, zatrzymywanie wody deszczowej lub inwestycje w łącza szerokopasmowe mogłyby mieścić się w ramach progu umożliwiającego wspieranie inwestycji z EEFI bez konieczności uzasadniania, że służą efektywności energetycznej.

Istnieje możliwość udostępnienia narzędzi internetowych w celu wsparcia pośredników finansowych i ostatecznych odbiorców w sprawdzaniu kwalifikowalności inwestycji i ocenie oczekiwanych oszczędności energii oraz innych wskaźników produktu.¹⁴

Polityka pożyczkowa

Wyплата od IZ lub z funduszu powierniczego na rzecz pośrednika finansowego:

Na podstawie umowy o finansowaniu zawartej między IZ lub funduszem powierniczym a pośrednikiem finansowym wkłady publiczne z programu są przekazywane pośrednikowi finansowemu w celu ustanowienia EEFI. Wkład z programu odnosi się zarówno do składnika pożyczkowego, jak i dotacyjnego łączonego instrumentu finansowego.

Pochodzenie portfela nowych pożyczek:

Pośrednik finansowy powinien być zobowiązany do utworzenia w uprzednio oznaczonym ograniczonym okresie portfela nowych kwalifikowalnych pożyczek dodatkowych w stosunku do bieżącej działalności pożyczkowej, (częściowo) finansowanych z funduszy wypłaconych w ramach programu zgodnie z warunkami ustalonymi w umowie o finansowaniu.

Kwalifikowalne pożyczki dla ostatecznych odbiorców (zgodnie z wcześniej określonymi kryteriami kwalifikowalności na poziomie poszczególnych pożyczek i portfela) powinny być automatycznie włączane do portfela w drodze składania zawiadomień o włączeniu co najmniej raz na kwartał.

Pośrednik finansowy powinien realizować spójną politykę pożyczkową, umożliwiającą należyte zarządzanie portfelem pożyczkowym i zgodną z obowiązującymi normami branżowymi, przy jednoczesnym zachowaniu zgodności z interesami finansowymi i celami polityki IZ.

Pośrednik finansowy powinien dokonywać identyfikacji, wyboru, analizy due diligence, dokumentacji i wypłaty pożyczek ostatecznym odbiorcom zgodnie ze swoimi standardowymi procedurami i zasadami określonymi w odpowiedniej umowie o finansowaniu.

Połączenie z dotacją

Pożyczka będzie łączona z dotacją zgodnie z przepisami art. 58 ust. 5 RSW. Taki składnik

dotacyjny może obejmować jeden lub kilka z następujących elementów:

- dotację na wsparcie techniczne;
- dotację na spłatę odsetek;
- dotację kapitałową na rzecz gospodarstw domowych o niskich dochodach;
- rabat kapitałowy lub dotację kapitałową uzależnione od wyników.

¹³ Opcjonalnie: IZ może ustalić próg na poziomie 60% w przypadku projektów, w których jasno określone działania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu stanowią co najmniej 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych.

¹⁴ Przykładem takich narzędzi internetowych jest „Green Eligibility Checker” opracowany przez EBI z wykorzystaniem finansowania z Europejskiego Centrum Doradztwa Inwestycyjnego (zob.: Green Eligibility Checker Europejskiego Banku Inwestycyjnego: <https://greenchecker.eib.org/>). Zasady kwalifikowalności uwzględnione w Green Eligibility Checker opierają się na kryteriach ekologicznych EBI dotyczących pośrednich produktów dłużnych, które są dostosowane do technicznych kryteriów kwalifikacji zgodnie z zasadą istotnego wkładu określoną w akcie delegowanym w sprawie unijnej systematyki dotyczącej zmiany klimatu, a zatem są zgodne z polityką spójności.

1. Dotacja na wsparcie techniczne

Dotacja na wsparcie techniczne byłaby przekazywana ostatecznemu odbiorcy:

- jako dotacja pieniężna udzielana ostatecznemu odbiorcy w celu sfinansowania określonych działań, takich jak przygotowanie audytu energetycznego (w tym świadectwa charakterystyki energetycznej (EPC)), które zostanie wykorzystane do uzyskania rabatu kapitałowego - zob. pkt 4) lub specyfikacji robót, w oparciu o zwrot do 100% rzeczywistych kosztów poniesionych na takie działania przez ostatecznego odbiorcę, pod warunkiem przestrzegania obowiązujących przepisów, w tym zasad pomocy państwa, albo
- jako dotacja pieniężna na rzecz ostatecznego odbiorcy udzielona przez podmiot wdrażający instrument finansowy. Podmiot ten może wybrać przedsiębiorstwo lub przedsiębiorstwa, które zapewni(ą) takie wsparcie bez pobierania opłat od ostatecznego odbiorcy, albo z pokryciem przez ostatecznego odbiorcę pewnej części kosztów poza wkładem z programu („punkt kompleksowej obsługi”/ „zintegrowane usługi energetyczne”) albo
- jako stała kwota wypłacana ostatecznemu odbiorcy lub na jego rzecz w celu sfinansowania wyżej wymienionych działań, przy czym metodyka jest w tym przypadku oparta na szacunkowych kosztach takich działań zweryfikowanych w ramach oceny *ex ante* lub w innym dokumencie. Wydatki wspierane taką kwotą ryczałtową nie powinny być objęte żadnym innym wsparciem ze strony UE.

Kwalifikowalne powinny być jedynie działania opłacone po podjęciu decyzji o przyznaniu finansowania. Umowa o finansowaniu powinna zawierać ustalenia zapewniające spełnienie minimalnych norm dotyczących audytu energetycznego (w przypadku gdy audyt jest wskazany) oraz innych działań. Ustalenia te mogą być oparte na istniejących mechanizmach (takich jak zatwierdzony wykaz audytorów energetycznych itp.). Jeśli zakres kwalifikowalności obejmuje przystosowanie się do zmiany klimatu (zob.: środki niestandardowe), dotację na wsparcie techniczne można również wykorzystać do przeprowadzenia oceny ryzyka związanego z klimatem i narażenia na to ryzyko w celu zidentyfikowania odpowiednich działań w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, zgodnie z opisem zawartym w *Wytycznych technicznych dotyczących weryfikacji infrastruktury pod względem wpływu na klimat w latach 2021-2027*.¹⁵

Umowa o finansowaniu może przewidywać, że dotacja na wsparcie techniczne pozostaje kwalifikowalna nawet w przypadku, gdy inwestycja w zakresie efektywności energetycznej jest finansowana z zasobów nieobjętych programem lub nie jest finansowana w ogóle. Dotyczy to sytuacji, gdy wyniki audytu energetycznego wskazują, że inwestycja jest niewykonalna/nieuzasadniona ekonomicznie (np. nie jest możliwe osiągnięcie minimalnych wymaganych oszczędności), ale może być również wykorzystana jako zachęta do przygotowania takich inwestycji bez ryzyka odpowiedzialności formalnej.

Aby zmniejszyć bariery związane z inwestycjami i zapewnić zachęty dla projektodawców, koszty świadectwa EPC lub audytu energetycznego powinny być w całości lub w dużym stopniu pokrywane z dotacji na wsparcie techniczne.

2. Dotacja kapitałowa na rzecz gospodarstw domowych o niskich dochodach

W umowie o finansowaniu należy określić kryteria, które będą stosowane, na podstawie oceny *ex ante* oraz programu zawierającego takie postanowienia.

W zależności od kryteriów i z zastrzeżeniem obowiązujących przepisów, dotację można wykorzystać na pokrycie do 100% kosztów inwestycji przypadających na dane gospodarstwo domowe o niskim dochodzie, a pożyczkę wyłącznie na potrzeby pozostałych gospodarstw domowych. Zgodnie z art. 58 ust. 5 RWP składnik dotacyjny nie może jednak przekraczać wartości

inwestycji wspieranych przez produkt finansowy. Składnik dotacyjny powinien być wypłacany jako dotacja kapitałowa przekazywana gospodarstwom domowym o niskich dochodach w ramach operacji realizowanej z wykorzystaniem instrumentu finansowego i powinien dotyczyć albo gospodarstw domowych znajdujących się w tym samym wielorodzinnym budynku mieszkalnym, albo gospodarstw domowych w granicach innego określonego geograficznie obszaru (w kontekście mieszkalnictwa socjalnego bardziej odpowiednie mogą być dotacje).

15 Dz.U. C 373 z 16.09.2021 r., s. 1, CELEX: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:52021XC0916\(03\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:52021XC0916(03))

3. Dotacja na spłatę odsetek

Dotacja na spłatę odsetek byłaby wykorzystywana do obniżenia kosztów współinwestowania ze strony sektora prywatnego, zapewniając zniżkę, dzięki której koszt pożyczki nie przekroczyłby określonego pułapu.

Dotację na spłatę odsetek można przekazać w formie jednorazowej wpłaty kapitału na rzecz pośrednika finansowego w momencie podpisania umowy pożyczki z ostatecznym odbiorcą.

4. Rabat kapitałowy lub dotacja kapitałowa uzależnione od wyników

W umowie pożyczki podpisanej z ostatecznym odbiorcą należy wyraźnie określić kwotę lub procent oraz warunki, w których uruchamiane są rabaty kapitałowe. Rabaty kapitałowe mogą być zazwyczaj uzależnione od osiągnięcia w wyniku przeprowadzonych prac określonych oszczędności energii, stwierdzonych na podstawie audytu energetycznego lub innej przejrzystej i proporcjonalnej metody.¹⁶ Po zastosowaniu rabatu kapitałowego prowadzi do umorzenia lub wcześniejszej spłaty pożyczki po stronie pośrednika finansowego.

Umowa może zawierać postanowienia o zastosowaniu dotacji kapitałowych zamiast rabatów kapitałowych¹⁷, przy czym wysokość dotacji zależy od oczekiwanych oszczędności energii, jak wyjaśniono w poniższej tabeli. W takim przypadku pożyczka pokrywa pozostałe koszty inwestycji.

Rabat kapitałowy może być rozliczany jako odpis lub wcześniejsza spłata odpowiedniej części ekspozycji kredytowej.

Uruchomienie rabatu kapitałowego:

Należy dokonać oszacowania *ex ante* charakterystyki energetycznej budynku i jej poprawy z wykorzystaniem świadectwa EPC lub innej przejrzystej i proporcjonalnej metody. W przypadku standardowych środków w zakresie efektywności energetycznej należy utrzymać niskie wymagania dotyczące weryfikacji i w miarę możliwości stosować metody statystyczne i narzędzia internetowe. Do obliczenia liczby m² powierzchni użytkowej poddanej renowacji lub kW mocy zainstalowanej energii odnawialnej można wykorzystać na przykład standardowy średni koszt. Konieczne jest regularne dostosowywanie przez IZ średnich cen znormalizowanych i przekazywanie informacji na ten temat do funduszu powierniczego lub pośrednika finansowego.

Rabat kapitałowy zostanie uruchomiony po weryfikacji *ex post* lub kontroli realizacji (lub braku realizacji) prac w zakresie renowacji, która:

- będzie mieć formę nowego świadectwa EPC (EPC *ex post*) albo
- zapewni sprawdzenie wykonanych prac i porównanie ich z szacunkami *ex ante* (o ile okaże się, że odchylenia nie powodują niedopuszczalnego ograniczenia wpływu polityki).

W EPC należy określić oszczędności energii i wynikające z nich ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, w tym dokonać przeglądu faktur i wysokości inwestycji przeznaczonych na środki w zakresie efektywności energetycznej, aby potwierdzić, że minimalne oszczędności zostały osiągnięte.

¹⁶ Za proporcjonalne i przejrzyste metody w przypadku inwestycji o niskim ryzyku wykonania można uznać na przykład narzędzia internetowe, takie jak Green Eligibility Checker.

¹⁷ Dotacje kapitałowe mogą być bardziej odpowiednie w przypadku, gdy objęta nimi część inwestycji jest obciążona bardzo niskim ryzykiem wykonania, np. w przypadku zakupu sprzętu o znanych parametrach. Bezpośrednie pokrycie kosztów mogłoby w takiej sytuacji obniżyć ogólne koszty finansowania, a kontrole *ex post* dotyczące osiągnięcia wyników co do zasady nie byłyby potrzebne.

Zakończenie procedury EPC *ex post* mogłoby stanowić obiektywną podstawę do uruchomienia rabatu kapitałowego przez pośrednika finansowego, co z kolei doprowadzi do przekształcenia części pożyczki w dotację, zmniejszając tym samym kwotę pożyczki pozostałą do spłaty dla pożyczkobiorcy.

Orientacyjnie, z uwzględnieniem rabatów wypłaconych z zasobów pozaunijnych w okresie programowania 2014-2020, proponuje się następujące rabaty kapitałowe od kwalifikowalnych pożyczek:

Oszczędność energii	Rabat kapitałowy [% kwoty kwalifikowalnej pożyczki]
30%	15%
40%	25%
50%	35%
60% lub NZEB	możliwy większy rabat, zgodnie z oszacowaniem <i>ex ante</i>

Źródło: przykłady instrumentów finansowych w ramach funduszy ESI na lata 2014-2020, platforma doradcza fi-compass

Istnieje możliwość zwiększenia kwoty rabatu kapitałowego o dodatkowe 5 punktów procentowych, jeżeli zakres wspieranej inwestycji obejmuje również zidentyfikowane działania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, które stanowią co najmniej 10% całkowitych kosztów kwalifikowalnych.

Przekształcenie dotacji kapitałowej w pożyczkę w przypadku niespełnienia warunków przyznania dotacji:

W przypadku udzielenia dotacji kapitałowej powiązanej z oczekiwanymi oszczędnościami energii umowa pożyczki może przewidywać weryfikację *ex post* lub kontrolę realizacji (lub braku realizacji) prac w zakresie renowacji, która:

- będzie mieć formę nowego świadectwa EPC (EPC *ex post*) albo
- zapewni sprawdzenie wykonanych prac i porównanie ich z EPC *ex ante* (przy czym okaże się, że odchylenia nie powodują niedopuszczalnego ograniczenia wpływu polityki). Taka weryfikacja *ex post* może nie być potrzebna np. w przypadku wykorzystania dotacji do zakupu sprzętu o znanych parametrach.

Jeżeli przewidziana w umowie pożyczki weryfikacja lub kontrola realizacji wymaga anulowania lub zmniejszenia wypłaconej już kwoty dotacji, ale pożyczka nadal spełnia kryteria wsparcia w formie pożyczki, pośrednik finansowy może przekształcić odnośną kwotę ze składnika dotacyjnego w pożyczkę finansowaną z zasobów programu. Należy odpowiednio skorygować harmonogram spłat i zgłaszane kwoty.

Połączenie składników dotacyjnych

Zgodnie z art. 58 ust. 5 RWP, całkowite wsparcie w ramach dotacji nie może przekraczać wartości inwestycji wspieranych przez pożyczkę. Zasadę tę należy weryfikować na poziomie instrumentu finansowego, a nie w odniesieniu do każdej wspieranej inwestycji. Odnośna umowa o finansowaniu powinna zawierać szczegółowe ustalenia zapewniające monitorowanie spełnienia tego wymogu. Ustalenia te powinny uwzględniać charakter instrumentu finansowego oraz przewidywany łączny

koszt poszczególnych składników dotacji, które są planowane zgodnie z oceną *ex ante* (przewidywany odsetek gospodarstw domowych o niskich dochodach, przewidywane średnie oszczędności energii, potrzeby w zakresie wsparcia technicznego).

Przykład metody ustalania składnika dotacyjnego

Podczas gdy pożyczki - ze względu na ich szczególny charakter - są optacalne, to w przypadku wykorzystania składników dotacyjnych ich poziom powinien być współmierny z uzyskanymi oszczędnościami energii i zgodny z wartościami docelowymi wskaźników w programie.

(opcjonalnie)

Można to zmierzyć jako stosunek części dotacji uzależnionej od wyników do szacowanych oszczędności w zużyciu energii pierwotnej stwierdzonych w świadectwie charakterystyki energetycznej. Maksymalny koszt jednostki oszczędności w euro można oszacować:

- w ramach oceny *ex ante* lub na jej podstawie, lub
- w drodze prostej transpozycji wartości docelowych i na podstawie indykatywnych alokacji zawartych w programie, lub
- w oparciu o dobre praktyki, krajowe poziomy odniesienia lub dane historyczne.

W odniesieniu do ograniczonej liczby kategorii o różnych poziomach oszczędności (np. 30/40/50/60%, zgodnie z kategoriami stosowanymi w przypadku rabatów kapitałowych) można by ustalić odrębne wartości, aby nie zniechęcać do bardziej gruntownych renowacji. W razie braku tak szczegółowych danych w metodyce ustalania wartości docelowych, można zastosować jeden współczynnik związany z bardziej ambitnymi inwestycjami. Współczynnik ten określałby maksymalną dopuszczalną kwotę dotacji w podziale na przedziały procentowe uzyskanych oszczędności energii.

Współczynnik lub współczynniki tego rodzaju byłyby częścią strategii inwestycyjnej. Weryfikacja przez pośrednika finansowego ograniczałaby się do porównania, na podstawie współczynnika, kwoty dotacji z maksymalną dozwoloną kwotą w odniesieniu do danej kategorii projektów. W przypadku zmiany warunków rynkowych parametr ten mógłby zostać zmieniony na wniosek pośrednika finansowego.

Pomoc państwa lub pomoc de minimis;

Na poziomie pośrednika finansowego i funduszu powierniczego w odniesieniu do składnika pożyczkowego:

Pomoc państwa jest zwykle wykluczona, jeżeli spełniony jest **jeden z poniższych warunków**:

- wspólnie inwestujący pośrednik finansowy oraz IZ lub fundusz powierniczy przeprowadzają inwestycję na zasadzie równorzędności, tzn. na tych samych warunkach i w tym samym czasie (w drodze tej samej transakcji), w jakimkolwiek czasie ponoszą straty i odnoszą korzyści proporcjonalnie do swoich wkładów (zasada proporcjonalności), zachowują ten sam poziom podporządkowania w odniesieniu do tej samej klasy ryzyka oraz występuje ekonomicznie znaczący udział niezależnych i prywatnych wspóln inwestorów, np. pośrednika finansowego, w pożyczce z podziałem ryzyka. Nie może to jednak mieć miejsca, jeżeli dotacji udziela się w połączeniu z pożyczką, np. w przypadku rabatu kapitałowego i dotacji kapitałowej, ponieważ naruszałoby to zasadę równorzędności;
- wynagrodzenie (tj. koszty zarządzania lub opłaty za zarządzanie) funduszu powierniczego i pośrednika finansowego, jak również struktura stóp procentowych pożyczek pośrednika finansowego odzwierciedlają aktualne wynagrodzenie rynkowe w porównywalnych sytuacjach, co ma miejsce, gdy oba podmioty wybrano w drodze otwartej, przejrzystej, niedyskryminującej i obiektywnej procedury selekcji lub
- korzyść finansowa z wkładu publicznego z programu na rzecz instrumentu zostaje określona ilościowo, a następnie w całości przeniesiona na ostatecznych odbiorców w formie niższego oprocentowania lub zmniejszenia wymogów dotyczących zabezpieczenia w porównaniu do stopy rynkowej. Stopę rynkową mogą stanowić odpowiednie rynkowe wskaźniki referencyjne dla danego ryzyka i sektora albo zastępcze wskaźniki rynkowe określone w komunikacie w sprawie stóp referencyjnych.

Na poziomie ostatecznego odbiorcy w odniesieniu do łączonego instrumentu finansowego (składnik pożyczkowy i składnik dotacyjny):

- Pomoc państwa można wykluczyć, gdy ostatecznymi odbiorcami są osoby fizyczne, które nie prowadzą działalności gospodarczej¹⁸ i w związku z tym nie są objęte zakresem pomocy państwa.
- Ponadto jeżeli ostateczny odbiorca jest bardzo małym przedsiębiorstwem, należy ocenić, czy wsparcie w ramach EEFI może wpłynąć na wymianę handlową między państwami członkowskimi. W przypadkach stwierdzenia braku wpływu na wymianę handlową, np. ze względu na charakter i rozmiar przedsiębiorstwa, wsparcie również nie podlega zasadom pomocy państwa. W orzeczeniu TSUE w sprawie *Marinvest* podano przykład rodzaju przedsiębiorstw, które nie podlegają zasadom pomocy państwa¹⁹.
- Jeżeli nie można wykluczyć pomocy państwa, wsparcie musi być zgodne z mającymi zastosowanie zasadami pomocy państwa (musi zostać wyłączone z obowiązku zgłoszenia na podstawie GBER albo zgłoszone zgodnie z obowiązującymi wytycznymi w sprawie pomocy państwa) lub z zasadami pomocy *de minimis*.

Pomoc państwa na rzecz ostatecznego odbiorcy/beneficjenta może przybrać następujące formy:

- W przypadku rabatu kapitałowego lub dotacji kapitałowej wsparcie ma formę zarówno pożyczki, jak i dotacji, na podstawie których należy określić kwoty wspólnego wsparcia.
- W przypadku dotacji na wsparcie techniczne wsparcie jest zwykłą dotacją.
- W przypadku obniżonej stopy procentowej wsparcie ma formę pożyczki o obniżonym oprocentowaniu.

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie pomocy *de minimis*²⁰ ekwiwalent dotacji brutto pomocy (obejmujący zarówno składnik pożyczkowy, jak i składnik dotacyjny) można obliczać według metody określonej w art. 4 rozporządzenia w sprawie pomocy *de minimis*. Alternatywnie można zastosować przepisy art. 4 ust. 3 i 6 tego rozporządzenia.

Przy obliczaniu kwoty udzielanej pomocy *de minimis* należy uwzględnić zdyskontowaną wartość (lub bieżącą wartość netto) dotacji w poniższy sposób.

Ekwiwalent dotacji brutto = (i) zdyskontowana kwota dotacji + (ii)

ekwiwalent dotacji brutto pożyczki, gdzie:

(i) *zdyskontowana kwota dotacji* = bieżąca wartość netto dotacji przyznanej na podstawie umowy w sprawie finansowania, w tym dotacji na wsparcie techniczne, dotacji na inwestycje i dotacji na spłatę odsetek.

Rabat kapitałowy wypłacany po osiągnięciu celu pośredniego należy obliczyć w ramach całkowitej kwoty dotacji w chwili podpisania umowy w sprawie finansowania, na podstawie maksymalnej możliwej dodatkowej dotacji w roku, w którym dotację wypłaca się ostatecznemu odbiorcy. W przypadku podjęcia decyzji o nieprzyznaniu rabatu kapitałowego można odpowiednio dostosować całkowitą kwotę przyznaną przedsiębiorstwu.

Przy obliczaniu wartości bieżącej netto jako stopę dyskontową stosuje się referencyjną stopę procentową²¹. Należy w tym celu zastosować referencyjną stopę procentową powiększoną o stałą marżę w wysokości 100 punktów bazowych.

-
- 18 Osoby fizyczne, które prowadzą działalność gospodarczą (np. inwestor działający na rynku nieruchomości, anioł biznesu itp.), byłyby zazwyczaj traktowane jako przedsiębiorstwo do celów kontroli pomocy państwa.
 - 19 Zob. wyrok sądu z 14 maja 2019 r., Marinvest/Komisja Europejska, T-728/17.
 - 20 Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.
 - 21 W rozumieniu komunikatu Komisji w sprawie zmiany metody ustalania stóp referencyjnych i dyskontowych, Dz. U. C 14 z 19.1.2008, s. 9.

(ii) dopuszczalne przybliżenie przyjęte w celu obliczenia ekwiwalentu dotacji brutto pożyczki =
kwota nominalna pożyczki (EUR) ×
różnica między rynkową stopą procentową a efektywną stopą procentową × średni ważony okres
pożyczki (w latach)

Metodę tę stosuje się wyłącznie do pożyczek uprzywilejowanych o stałym oprocentowaniu.
W przypadku innych rodzajów pożyczek państwa członkowskie powinny zgłosić metodę
wykorzystaną do obliczania ekwiwalentu dotacji brutto pożyczek zgodnie z przepisami art. 4
rozporządzenia w sprawie pomocy de minimis.

Łączna kwota pomocy obliczona za pomocą ekwiwalentu dotacji brutto nie może przekraczać
200 000 EUR w ciągu trzyletniego okresu podatkowego. Oprócz powyższego progu należy wypełnić
wszystkie pozostałe wymogi określone w rozporządzeniu w sprawie pomocy de minimis.

Zgodnie z GBER zastosowanie może mieć art. 38 (efektywność energetyczna) lub dowolny inny
przepis lub połączenie przepisów, o ile zostały spełnione wszystkie warunki przewidziane w GBER
i nie przekroczone najwyższej obowiązującej intensywności lub kwoty pomocy.

W przypadku gdy nie ma zastosowania ani rozporządzenie w sprawie pomocy *de minimis*, ani GBER,
państwa członkowskie muszą zgłosić system pomocy lub indywidualny środek, w szczególności
zgodnie z wytycznymi dotyczącymi pomocy państwa w dziedzinie klimatu, energii i środowiska lub
wytycznymi w sprawie pomocy regionalnej.

**Polityka
cenowa**

Pośrednik finansowy powinien przedstawić politykę cenową i metodykę zapewniające pełne przeniesienie korzyści finansowych z wkładu publicznego z programu, z uwzględnieniem elementów dotacji, na kwalifikujących się ostatecznych odbiorców. W polityce cenowej i metodyce należy zapewnić, aby:

- I. oprocentowanie udziału pośrednika finansowego było ustalane na zasadach rynkowych (tj. według polityki pośrednika finansowego);
- II. ogólne oprocentowanie naliczane od ujętych w portfelu pożyczek dla kwalifikowalnych ostatecznych odbiorców zmniejszało się proporcjonalnie do alokacji zapewnionej przez wkład publiczny z programu. Oprocentowanie powinno się zmniejszać z uwzględnieniem ewentualnych odsetek oraz innych potencjalnych kosztów naliczonych przez fundusz powierniczy/pośredników finansowych w imieniu IZ;
- III. w przypadku gdy ogólne oprocentowanie przekracza próg maksymalnego oprocentowania²² stosowana była dotacja na spłatę odsetek celem zmniejszenia kwoty płatnej przez ostatecznego odbiorcę do progu maksymalnego oprocentowania. Zazwyczaj dąży się do zmniejszenia oprocentowania o od 100 do 200 punktów bazowych, przy czym rabat ten nie powinien prowadzić do powstania ujemnej stopy procentowej;
- IV. sposób obliczania ekwiwalentu dotacji brutto przedstawiony w części dotyczącej pomocy państwa lub pomocy *de minimis* był stosowany wobec każdej pożyczki ujętej w portfelu;
- V. polityka cenowa i metodyka nie ulegały zmianie w okresie włączenia, chyba że zostaną zmienione zgodnie z opisem w części *Ocena*.

W stosownych przypadkach pośrednik finansowy powinien także przedstawić politykę dotyczącą zabezpieczeń i metodykę zapewniające pełne przeniesienie korzyści finansowych z wkładu publicznego z programu na kwalifikujących się ostatecznych odbiorców.

Pośrednik finansowy powinien obniżyć całkowite efektywne oprocentowanie (i w stosownym przypadku wymogi dotyczące zabezpieczenia) naliczane ostatecznym odbiorcom z tytułu każdej kwalifikowalnej pożyczki ujętej w portfelu w sposób odzwierciedlający korzystne warunki finansowania i podziału ryzyka oraz rabat kapitałowy w przypadku pożyczki z podziałem ryzyka.

²² Próg ten odpowiada maksymalnemu poziomowi oprocentowania stosowanemu w odniesieniu do pożyczki udzielanej ostatecznemu odbiorcy na podstawie wyników oceny *ex ante* lub zgodnie z zapisami umowy o finansowaniu.

Odpowiedzialność IZ	<p>Pokrywane straty są należnymi i pozostałymi do spłaty kwotami głównymi oraz standardowymi odsetkami oraz kwotami przyznanych wcześniej dotacji (z wyłączeniem opłat za zwłokę oraz pozostałych kosztów i wydatków).</p>
Odpowiedzialność organów wdrażających instrumenty finansowe	<p>Organy wdrażające omawiane instrumenty finansowane powinny zapewniać wsparcie na rzecz ostatecznych odbiorców, biorąc pod uwagę cele programu oraz potencjał opłacalności finansowej inwestycji uzasadniony w biznesplanie lub równoważnym dokumencie. Wybór ostatecznych odbiorców musi być przejrzysty i nie powinien prowadzić do powstania konfliktu interesów.</p> <p>Organy wdrażające instrumenty finansowe mogą nie zwrócić państwu członkowskiemu kwot, których dotyczą nieprawidłowości, zgodnie z art. 103 ust. 6 akapit drugi RWP.</p>
Okres włączenia	<p>Zaleca się, aby standardowy okres umożliwiający utworzenie portfela pożyczek wynosił od 4 do 5 lat od daty podpisania umowy o finansowaniu.</p> <p>IZ może jednak w poszczególnych przypadkach określić okres umożliwiający utworzenie portfela pożyczek w umowie o finansowaniu podpisanej z pośrednikiem finansowym.</p>
Rachunkowość dotycząca dotacji kapitałowych, rabatów kapitałowych i dotacji na spłatę odsetek	<p>Dotację kapitałową należy przyznać w okresie wypłacania pożyczki. Dotację na spłatę odsetek lub rabat kapitałowy można przyznać w okresie od daty podpisania umowy pożyczki do ostatecznej daty na zaistnienie warunków uruchomienia dotacji wskazanej w umowie z odbiorcą końcowym, w tym po 31 grudnia 2029 r. w odniesieniu do pożyczki wypłaconej ostatecznemu odbiorcy nie później niż do 31 grudnia 2029 r. w przypadku pożyczek, które mają być finansowane z programów na lata 2021-2027. Zaleca się, aby:</p> <ul style="list-style-type: none">• w przypadku dotacji na spłatę odsetek dotacja była przekazywana w formie jednorazowej wpłaty kapitału na rzecz pośrednika finansowego w chwili podpisania umowy pożyczki z ostatecznym odbiorcą oraz• w przypadku rabatu kapitałowego dotacja była realizowana w drodze umorzenia części zadłużenia ostatecznego odbiorcy zgodnie z umową o finansowaniu, co ma tym samym umożliwić pośrednikowi finansowemu rozliczenie rabatu jako dotacji, a nie pożyczki (a zatem jako pozycji niepodlegającej zwrotowi przez pośrednika finansowego).
Kwalifikowalność pośrednicy finansowi	<p>Podmioty publiczne i prywatne z siedzibą w państwie członkowskiemu, które są prawnie upoważnione do udzielania pożyczek dla rodzajów ostatecznych odbiorców, do których skierowany jest program, działających na terenie objętym programem, z którego pochodzą wkłady na rzecz instrumentu finansowego.</p> <p>Podmiotami takimi są instytucje finansowe oraz w stosownym przypadkach instytucje mikrofinansowe lub wszelkie inne instytucje upoważnione do udzielania pożyczek i dotacji zgodnie z przepisami dotyczącymi instrumentów finansowych.</p>

**Koszty
zarządzania
i opłaty za
zarządzanie**

Koszty zarządzania i opłaty za zarządzanie oblicza się na podstawie łącznej kwoty dotacji i pożyczek, co umożliwia zrekompensowanie pośrednikom finansowym wdrażającym łączony instrument finansowy dodatkowych kosztów zarządzania poniesionych w związku ze składnikami dotacyjnymi.

W przypadku gdy podmioty wdrażające fundusz powierniczy lub fundusze szczegółowe wybierane są w drodze bezpośredniego udzielenia zamówienia zgodnie z art. 59 ust. 3 RWP, kwota kosztów zarządzania i opłat za zarządzanie wypłacana tym podmiotom, którą można zadeklarować jako wydatki kwalifikowalne, nie powinna przekraczać progu wynoszącego 5 % łącznej kwoty wkładów z programu wypłaconej ostatecznym odbiorcom w formie pożyczek i dotacji.

	<p>Zgodnie z art. 68 ust. 4 akapit czwarty RWP, w przypadku gdy podmioty wdrażające fundusz powierniczy lub fundusze szczegółowe są wybierane w drodze procedury przetargowej zgodnie z mającym zastosowanie prawem, kwota kosztów zarządzania i opłat za zarządzanie musi być ustalana w umowie o finansowaniu i odzwierciedlać wynik procedury przetargowej.</p> <p>W przypadku połączenia pożyczki z rabatem kapitałowym koszty zarządzania i opłaty za zarządzanie zaproponowane w procedurze przetargowej powinny mieć zastosowanie do całkowitej kwoty wkładu funduszy, tj. zarówno do dotacji, jak i do pożyczki bez rozróżniania.</p>
Kwalifikujący się ostateczni odbiorcy	<p>Ostateczni odbiorcy będą kwalifikować się zgodnie z przepisami dotyczącymi odpowiedniego programu oraz postanowieniami odpowiedniej umowy o finansowaniu.</p> <p>Mogą to być między innymi osoby prywatne, wspólnoty mieszkaniowe, spółdzielnie mieszkaniowe, małe i średnie przedsiębiorstwa, spółki o średniej kapitalizacji lub większe przedsiębiorstwa, które spełniają wszystkie odpowiednie kryteria kwalifikowalności.</p> <p>Pośrednicy finansowi powinni zapewnić, aby ostateczni odbiorcy (zarówno pożyczkobiorca, jak i odbiorca dotacji), transakcje i portfel, w zależności od przypadku, spełniali kryteria kwalifikowalności określone w umowie o finansowaniu.</p>
Produkty	<p>Pośrednik finansowy udziela ostatecznym odbiorcom pożyczek, które przyczyniają się do osiągnięcia celu lub celów programu.</p> <p>Pożyczki należy wykorzystać wyłącznie na poniższe cele:</p> <ul style="list-style-type: none">• inwestycje w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne,• inne koszty związane z renowacją budynku nieprzekraczające 30% łącznego kosztu, jak opisano w sekcji dotyczącej projektów w zakresie efektywności energetycznej,• kapitał obrotowy związany z kwalifikowalnymi działaniami, bez konieczności przedstawienia uzasadnienia, w kwocie nieprzekraczającej 10%. <p>Pożyczki ujęte w portfelu:</p> <ul style="list-style-type: none">• powinny być nowe, a refinansowanie istniejących pożyczek musi być wykluczone,• powinny mieć określony harmonogram spłat, w tym regularnych płatności amortyzacyjnych lub spłat w terminie zapadalności,• nie powinny służyć finansowaniu działalności stricte finansowej ani rozbudowie nieruchomości dokonywanej jako działanie o charakterze inwestycji finansowej, ani też finansowaniu świadczenia usług finansowych dla klientów indywidualnych. <p>Okres spłaty pożyczek przeznaczonych na finansowanie kompleksowych renowacji powinien zasadniczo wynosić co najmniej 60 miesięcy łącznie z odpowiednim (ewentualnym) okresem karencji. Ich okres spłaty nie powinien jednak przekraczać okresu użytkowania finansowanego składnika aktywów ani okresu amortyzacji zgodnie z ogólnie stosowanymi standardami rachunkowości. Przykłady najlepszych praktyk rynkowych obejmują maksymalne okresy kredytowania wynoszące 30 lat, w zależności od rodzaju finansowanych aktywów oraz realizowanych prac w zakresie renowacji. Jeżeli w ocenie <i>ex ante</i> stwierdzono i odpowiednio uzasadniono potrzebę szczególnych warunków finansowania, można zastosować krótsze lub dłuższe okresy kredytowania.</p>

Odzyskiwanie pożyczek i dotacji, w przypadku których doszło do niewykonania zobowiązania	<p>Pośrednik finansowy powinien zajmować się obsługą pożyczek w ramach portfela, w tym monitorowaniem i odzyskiwaniem kwot wynikających z niewykonania zobowiązań.</p> <p>Odzyskane środki po odliczeniu kosztów odzyskania (jeśli występują) dzieli się w sposób proporcjonalny między IZ i pośrednika finansowego zgodnie ze wskaźnikiem podziału ryzyka.</p> <p>Pośrednik finansowy powinien egzekwować wszelkie zabezpieczenia w odniesieniu do każdej pożyczki, w przypadku której doszło do niewykonania zobowiązania, zgodnie ze swoimi wewnętrznymi wytycznymi i procedurami.</p> <p>Dotacji należy udzielać na warunkach, które przewidują zwrot całości lub części finansowania pośrednikowi finansowemu w określonych okolicznościach, takich jak nadużycie finansowe lub znaczące naruszenie umowy w sprawie finansowania, w tym przypadki niewykonania zobowiązania w ramach umowy pożyczki.</p> <p>Podmioty wdrażające instrumenty finansowe powinny zwrócić IZ wkłady do programu, których dotyczą nieprawidłowości, wraz z odsetkami i wszelkimi innymi zyskami wygenerowanymi dzięki tym wkładom, zgodnie z art. 103 RWP.</p>
Ponowne wykorzystanie zasobów	<p>Umowa o finansowaniu powinna zawierać postanowienia, dzięki którym zasoby zwrócone przed końcem okresu kwalifikowalności do instrumentów finansowych, pochodzące z inwestycji na rzecz ostatecznych odbiorców, w tym spłaty kapitału, oraz wszelkiego rodzaju wygenerowane dochody związane ze wsparciem z funduszy, mogą być wykorzystane w tych samych instrumentach finansowych na dalsze inwestycje na rzecz ostatecznych odbiorców. Należy wyraźnie przewidzieć w umowie taką możliwość, uruchamianą automatycznie po wypłacie kwot przyznanych w ramach programu i osiągnięciu uprzednio określonego minimalnego progu zwróconych zasobów, przy czym od tej chwili powinien rozpocząć się bieg nowego okresu włączenia.</p>

**Sprawozdaw
czość
i oczekiwane
rezultaty**

Przynajmniej dwa razy w roku, do 30 czerwca i do 31 grudnia (przy czym datą graniczną jest koniec poprzedniego kwartału), pośrednicy finansowi przekazują IZ lub funduszowi powierniczemu (w stosownych przypadkach) informacje w ustandaryzowanej formie i ustandaryzowanym zakresie. Zawierają one wszystkie elementy istotne dla zapewnienia przez IZ zgodności z art. 42 RWP.

Podstawą sprawozdawczości powinny być wyłącznie następujące informacje przekazywane przez pośredników finansowych, zgodnie z zawartymi przez nich umowami z ostatecznymi odbiorcami (w szczególności, jeżeli tak przewidziano, z wykorzystaniem informacji statystycznych, jak opisano w sekcji *Uruchamianie rabatu kapitałowego* powyżej):

- wypłata pożyczki oraz, w stosownych przypadkach, składnika dotacji kapitałowej/dotacji na spłatę odsetek,
- po weryfikacji przez pośrednika finansowego potwierdzającej spełnienie ustalonych w umowie pożyczki warunków dotyczących przyznania, odnośna kwota po przekształceniu w składnik dotacyjny.

Kontrole techniczne przeprowadzane przez pośrednika finansowego należy zakończyć przed datą graniczną, ponieważ zgodnie z umową pożyczki przed wypłatą/przyznaniem wymaga się wypłaty/uruchomienia rabatu kapitałowego.

Sprawozdawczość dotycząca wpływu polityki

Zaleca się wykorzystanie następujących wspólnych wskaźników dotyczących efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii określonych w rozporządzeniu w sprawie EFRR i Funduszu Spójności, jeżeli zostaną włączone do programu:

Rezultaty:

- RCO 18 Energetyka: Lokale mieszkalne o lepszej charakterystyce energetycznej (lokale mieszkalne)
- RCO 19 Energetyka: Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej (metry kwadratowe)

- RCO 22 Energetyka: Moc energii odnawialnej (dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (w tym: energii elektrycznej, energii cieplnej)) (MW)

Wyniki:

- RCR 26 Energetyka: Roczne zużycie energii pierwotnej (MWh/rok)
- RCR 31 Energetyka: Wytworzona energia odnawialna ogółem (w tym: energia elektryczna, energia cieplna) (MWh/rok)
- RCR 29 Klimat: Szacowana emisja gazów cieplarnianych (tony ekwiwalentu dwutlenku węgla/rok)

Opis tych wskaźników znajduje się w załączniku 1 do dokumentu roboczego służb Komisji SWD(2021) 198 z dnia 8 lipca 2021 r. ([link](#)).

Informacje dotyczące tych wskaźników należy zaktualizować dwukrotnie w okresie wdrożenia, zgodnie z procedurami weryfikacji realizacji opisanymi w modelu, a mianowicie:

1. w chwili wypłaty pożyczki (oraz, w stosownych przypadkach, dotacji kapitałowej) oczekiwane wyniki uwzględnia się po raz pierwszy - na podstawie szacunków zawartych w EPC lub w równoważnych dokumentach wykorzystanych do zatwierdzenia wsparcia;
2. gdy warunki przyznania rabatu kapitałowego lub dotacji kapitałowej zostaną zweryfikowane, a rabat kapitałowy lub dotacja ostatecznie przyznane i wypłacone (lub gdy zapadnie decyzja o nieprzekształceniu dotacji w pożyczkę w przypadku dotacji kapitałowych uzależnionych od wyników), należy w razie potrzeby zaktualizować zgłoszoną wartość wskaźników w tym samym czasie, w którym aktualizuje się (lub ostatecznie potwierdza) strukturę podziału na pożyczki i dotacje.

Co do zasady wykorzystanie tych trzech wskaźników powinno wystarczyć, by zapewnić dostosowanie do celów szczegółowych odpowiedniego priorytetu programu, z którego pochodzą wkłady na rzecz instrumentu finansowego, i do oczekiwanego wkładu instrumentu finansowego w osiąganie celów szczegółowych określonego w ocenie *ex ante*. Wszelkie dodatkowe wymogi należy starannie rozważyć i wyraźnie wskazać w umowie o finansowaniu.

Zasadniczo wszystkie standardowe środki w zakresie efektywności energetycznej należy zgłaszać w ramach następujących kategorii interwencji:

- 042 „Renowacja istniejących budynków mieszkalnych pod kątem efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające zgodne z kryteriami efektywności energetycznej”.
(Jeżeli celem działania jest osiągnięcie, przeciętnie, co najmniej renowacji o średnim poziomie gruntowności, zgodnie z definicją zawartą w zaleceniu Komisji (UE) 2019/786).
- 045 „Renowacja zwiększająca efektywność energetyczną lub działania w zakresie efektywności energetycznej w odniesieniu do infrastruktury publicznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające zgodne z kryteriami efektywności energetycznej”.
(Jeżeli celem działania jest osiągnięcie, przeciętnie a) co najmniej renowacji o średnim poziomie gruntowności, zgodnie z definicją zawartą w zaleceniu Komisji (UE) 2019/786, lub b) co najmniej 30% redukcji bezpośrednich i pośrednich emisji gazów cieplarnianych w porównaniu z emisjami *ex ante*.)

Jeżeli projekt obejmuje środki niestandardowe, można zastosować dodatkowe kategorie, w szczególności kategorię 055 „Wysokosprawna kogeneracja, efektywny system ciepłowniczy i chłodniczy z niskimi emisjami w cyklu życia” oraz kategorię 041 „Renowacja istniejących budynków mieszkalnych pod kątem efektywności energetycznej, projekty demonstracyjne i działania wspierające”. W takim przypadku należy przedstawić podział całkowitych kosztów

inwestycji na poszczególne kategorie.

Sprawozdawczość dotycząca elementów dotacji

Zgodnie z art. 58 ust. 6 RWP należy prowadzić oddzielną ewidencję dla każdej formy wsparcia, np. dla składników pożyczkowych i dotacyjnych łączonego instrumentu finansowego.

Wyplacone dotacje należy zgłaszać oddzielnie od dotacji, które mogą zostać wyplacone w przyszłości. Informacje dotyczące przewidzianych (ale jeszcze niewyplaconych/nieprzyznanych) składników dotacyjnych nie są częścią sprawozdań, jakie IZ ma przedkładać Komisji, ale powinny być łatwo dostępne i mogą pomóc instytucji zarządzającej w monitorowaniu pułapu 50% mającego zastosowanie do składników dotacyjnych.

Informacje dotyczące wyplaconych elementów dotacji należy uwzględnić w chwili ich wypłaty lub odpisania.

Szacunkową kwotę nominalną przewidywanych dotacji należy zgłosić na podstawie maksymalnej kwoty dotacji, która mogłaby zostać udzielona zgodnie z umową pożyczki. W przypadku wsparcia podlegającego zasadom pomocy państwa lub pomocy *de minimis* kwota ta powinna z reguły odzwierciedlać kwotę nominalną elementu dotacji wykorzystaną przy obliczaniu ekwiwalentu dotacji brutto. W przypadku rabatów kapitałowych szacunkowej kwoty przyszłych dotacji nie należy odliczać od zgłoszonych pożyczek, chyba że pożyczka zostanie ostatecznie przekształcona w dotację.

Zaleca się również, by sprawozdawczość obejmowała podział zarówno wyplaconych, jak i przyszłych dotacji według ich rodzaju i celu, jak poniżej:

- dotacja na wsparcie techniczne;
- dotacja na spłatę odsetek;
- dotacja kapitałowa na rzecz gospodarstw domowych o niskich dochodach;
- dotacja kapitałowa lub rabat kapitałowy związane z wynikami.

Informacje te nie są częścią sprawozdań, jakie IZ ma przedkładać Komisji, ale powinny być łatwo dostępne i mogą pomóc instytucji zarządzającej w monitorowaniu i weryfikowaniu składników wsparcia, które służą różnym celom.

Zgodnie z art. 42 ust. 3 lit d) sprawozdanie musi zawierać informacje o wszelkich odsetkach i innych zyskach generowanych dzięki wsparciu udzielanemu z funduszy na rzecz instrumentów finansowych, o których mowa w art. 60 RWP.

Przykład sprawozdawczości w przypadku zastosowania rabatów kapitałowych

Pośrednik finansowy EEFI powinien zapewnić odrębną księgowość i sprawozdawczość w odniesieniu do pożyczek i dotacji, jak opisano wcześniej w niniejszej sekcji. Sprawozdawczość IZ dotycząca dotacji jest częścią wymogów dotyczących instrumentu finansowego i powinna odbywać się z wykorzystaniem wzorów określonych w RWP (tabela 12 w załączniku VII).

W takim przypadku, po przyznaniu pożyczki, jej pełną kwotę należy zgłosić przy użyciu wzoru określonego w tabeli 12 zawartej w załączniku VII. W przypadku uruchomienia rabatu kapitałowego część pożyczki zostanie przekształcona w dotację i jako taka zgłoszona. Kwota początkowo zgłoszona jako pożyczka zostanie zatem podzielona pomiędzy pozostałą część pożyczki i nowe części dotacji, jak zilustrowano w poniższym przykładzie. W przypadku części dotacji należy wykorzystać odpowiednią kolumnę wspomnianej powyżej tabeli 12 w załączniku VII „Dotacje w ramach operacji instrumentu finansowego” (kod „formy wsparcia” dla IF).

Deklaracja wydatków składanych Komisji przez IZ do wypłaty nie zostanie sporządzona w podziale

na formy wsparcia. Dotacje i produkty finansowe zgłasza się jako jeden wkład zgodnie ze wzorem wniosku o płatność.

Przykład sprawozdania:

Pożyczka z podziałem ryzyka + rabat kapitałowy + dotacja na spłatę odsetek	BANK			IZ			IZ		
	Połączone konta IF			Zgłoszone do KE jako IF we wnioskach o płatności			Zgłoszone do KE w załączniku dotyczącym IF (skumulowane)		
	R1	R2	R3	R1	R2	R3	R1	R2	R3
Pożyczka z podziałem ryzyka	100			101	1	1	100	100	70
Rabat kapitałowy			30				0	0	30
Dotacja odwrotnie proporcjonalna	1	1	1				1	2	3

3. Dalsze informacje

Dalsze informacje na temat wykorzystania łączenia instrumentów finansowych do wspierania modernizacji budynków celem poprawy ich efektywności energetycznej można znaleźć na stronie internetowej fi-compass. Wykaz ważnych materiałów poniżej:

- Nota informacyjna: Połączenie instrumentów finansowych i dotacji w ramach funduszy objętych zarządzaniem dzielonym w okresie programowania 2021-2027
<https://www.fi-compass.eu/publication/factsheets/combination-financial-instruments-and-grants-under-shared-management-funds>
- Nota informacyjna: Potencjał inwestycji w efektywność energetyczną z wykorzystaniem instrumentów finansowych w Unii Europejskiej
<https://www.fi-compass.eu/erdf/potential-investment-energy-efficiency-through-financial-instruments-european-union>
- Analiza przykładów: Instrumenty finansowe wspierające efektywność energetyczną budynków mieszkalnych na Litwie
<https://www.fi-compass.eu/publication/case-studies/residential-energy-efficiency-financial-instruments-lithuania>
- Analiza przykładów: Oszczędność energii w istniejącym programie mieszkaniowym, Grecja
<https://www.fi-compass.eu/publication/case-studies/case-study-energy-savings-existing-housing-programme-greece>
- Centrum wiedzy: Uwagi z warsztatu - Połączenie instrumentów finansowych i dotacji
<https://www.fi-compass.eu/publication/factsheets/fi-compass-knowledge-hub-combination-financial-instruments-grants>
- Analiza przykładów w formacie wideo: Pożyczki na poprawę efektywności energetycznej domów na Litwie
<https://www.fi-compass.eu/video/energy-efficiency-loans-lithuanian-homes>

